

soukromá a nelze proto mluvit o právoplatnosti nějakého takového řízení, tím méně pak že by žalobci následkem takového řízení pozbyli právo nynějšímu stavu odporovati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dle obsahu žaloby označené jako žaloba na ochranu vlastnictví a jejího konečného návrhu, nelze o tom pochybovati, že žalobcové domáhají se ochrany svého práva vlastnického, tedy ochrany práva soukromého, proti rozšiřování jimi doznané služebnosti svádění vody srážkové a odpadní, které žalovaná obec způsobila provedením úpravy návsi a kanalisace. Je si především ujasniti, že je žalovanou stranou obec, která mohla při svém opatření úpravy návsi a kanalisace vystupovati buď 1. jako orgán veřejné správy, vykonávajíc svěřenou jí působnost policie místní (v oboru zdravotním, stavebním, silničním) a tedy jako orgán výkonné moci státu, 2. jako orgán vykonávání hospodářské činnosti obecní, tedy jako subjekt soukromoprávní. Ad 1. V prvním případě bylo by co činiti s obecním opatřením správním, o jehož platnosti či neplatnosti by mohly opětně rozhodovati pouze příslušné úřady správní, nikoliv soudové. V tom případě bylo by pak žalobu odmítnouti pro nepřipustnost pořadu práva (srv. Pražák: Spory o příslušnost 1883, díl. I., § 24 str. 198 a 199). Ad 2. V tomto případě by byl soud příslušným rozhodnouti o tomto sporu, poněvadž by šlo o uplatnění soukromoprávního nároku proti obci jako subjektu soukromoprávního majetku. Zde by bylo však třeba rozeznávati: a) zda opatření obecnímu předcházelo předepsané a řádné správní řízení, ke kterému žalobcové byli řádně přibráni a kterým obci povolení k provedení stavby bylo právoplatně uděleno. Uplatňovali-li žalobcové za tohoto řízení svůj nárok bez úspěchu neb opomenuli uplatnění jeho v čas, pak jsou s nárokem tím prekludováni a nemohou jej již uplatňovati ani před soudem, pročez by bylo žalobu jich jako bezdůvodnou zamítnouti (srv. § 340 obč. zák. a čl. XXXVII uvoz. z. k c. ř. s.). b) Nepředcházelo-li však řízení ad a) zmíněné, pak je spornou záležitost tuto posuzovati se stanoviska čistě soukromoprávního, spor dle toho projednati a rozhodnouti. Poněvadž v těchto základních předpokladech spolehlivého rozhodnutí scházejí zjištění prvního soulu, je zrušující usnesení soudu rekursního oprávněným.

Čís. 1177.

Poměr čl. III. (čl. IV.) novely ze dne 1. dubna 1921, čís. 166 sb. z. a n., k § 14 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., o zajištění půdy drobným pachtýřům.

(Rozh. ze dne 13. září 1921, R II 354/21.)

Požadovací nárok drobných pachtýřů byl zamítnut soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde tu o poměr čl. III. (čl. IV.) novely ze dne 1. dubna 1921 čís. 166 sb. z. a n. k § 14 požadovacího zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., ježž možno vyčerpávajícím způsobem rozložit v tyto dvě otázky: 1. zůstal § 14 požad. zák. v platnosti vedle čl. III. novely, a, pak-li nikoli, 2. platí aspoň pro dodatečné přihlášky podle něho podané už před vydáním novely? Obě otázky dlužno záporně zodpovědět. Ad 1. Lhůta § 14 končila uplynutím dvou let od vyhlášení požadovacího zákona, tedy, ježto vyhlášen byl 12. června 1919, uplynula dne 12. června 1921, avšak také lhůta čl. III. čís. 1 novely k zameškaným přihláškám stanovena jest k témuž konečnému dni 12. června 1921. Již z toho, zvláště však z celého obsahu čl. III. a účele lhůty, aby zmeškané přihlášky mohly býti dostiženy a nárok zachráněn, vychází bezpečně, že článkem III. nahrazen byl pro budoucnost § 14 a že tedy jest subrogován, tím spíše, když článek jest pro pachtýře mnohem výhodnějším než § 14, dopouští mu dodatečnou přihlášku, aniž by musil prokázati, že původní lhůtu zmeškal pro skutečnosti na vůli jeho nezávislé a neodvratné. Ad 2. V daném případě podána byla dodatečná přihláška dle § 14 (žádost za restituci) dne 26. března 1921, kdy tu novely s jejím čl. III. ještě nebylo, ježto vydána byla a v působnost vešla teprv 27. dubna 1921. Soudce měl o přihlášce jednati dle § 14 a, kdyby ji byl povolil, byli by zůstali pachtýři v nároku, a v tom vrcholí stížnost. Soudce slyšel o ní dne 5. dubna 1921 faráře, jenž prohlásil, že u farního úřadu přihlášky posud podány nebyly a do té že nemůže o tom jednati. Ale u farního úřadu podati přihlášku nebylo dle § 14 třeba, byl to tedy důvod mylný. Nicméně soudce — nesprávně — držel věc ve lhůtě a když potom vydána byla novela, začal o ní jednati dle novely, vyzvav výměrem ze dne 3. května 1921 pachtýře, aby přihlášku dle čl. III. odstavec pátý novely předložili dvojmo, což když se stalo, sdělil ji faráři, jenž pak podal v čas námitku dle čl. IV., že nemá 8 ha zemědělské půdy, načež soudce návrhy pachtýřů zamítl. Jest otázkou, zdali soudce, když už žádost za restituci nevyřídil před vydáním novely, byl oprávněn jednati o ní po vydání novely jako o dodatečné přihlášce dle čl. III. novely a provést takto záměnu čl. III. s §em 14. Po názoru nejvyššího soudu musil tak učiniti. Neboť dle vývodů ad 1. nastoupil dnem 27. dubna 1921, kdy novela byla vydána a vstoupila v působnost, místo § 14 článek III. a nebylo více možno souditi dle § 14, ježto pozbyl platnosti. Když tedy soudce vyřizoval dodatečnou přihlášku až po tomto dni, neměl pro ni jiného platného práva než čl. III. (IV.) novely. Že náhoda tomu chtěla, že přihláška nedošla konečného vyřízení za starého práva, nevadí, jako to nevadí pro případ opačný, pokud totiž nové právo je příznivější pachtýřům, ježto dle novely nemusí dokazovati už neodvratnou překážku, jako by byli dřív musili. Jediná výjimka by byla, kdyby bylo lze mluvit o právu nabytém ve smyslu § 5 obč. zák. Ale to nelze, nebyl jím nárok do té doby přiznán vůbec, neřku-li právoplatně, naopak byl jím dřív pro nedostatek řádné přihlášky dle § 12 požad. zák. právoplatně oduznán, ježto nepodali přihlášku též u faráře. Na kolik pak jde o přihlášku jako čin formálního práva, tu § 5 obč. zák. i kdyby se jinak i na něj vztahoval, zde přece neplatí, protože novela má tu v čl. IV. (4) speciální předpis, dle něhož omezením

článek toho, tedy i výhradě 8 ha ve prospěch obročí jako vlastníka, nepodléhají toliko pachtýři, kteří v čas a náležitým způsobem před působností novely nárok svůj přihlásili, »náležitým způsobem« však se míní zcela zřejmě způsob § 12 požad. zák., tedy i přihláška vlastníku, dukaz čl. III. (3) (4) novely, a tuto přihlášku oni nepodali. Konečně i domnělá křivda pachtýřů je jen zdánlivá. Křivdu trpěli beneficiáti, kteří dle staršího práva musili pozemek odstoupiti, třeba neměli sami ani tolik, co pachtýř, jenž směl a smí posud míti 8 ha (§ 3 požad. zák.). Tuto křivdu novela nahlédla a nechce ji dále dopouštěti, předepsala tedy, že i beneficiátu musí se 8 ha vyhraditi [čl. IV. (1)], z čehož je výjimkou právo pachtýřovo už nabyté, přiznané a pak nárok přihlášený v čas a náležitým způsobem již za platnosti staršího práva [čl. IV. (4)], což stěžovatelům chybí.

Čís. 1178.

Dodatek k firmě »obchodní dům Moravia« značí, že jde o podnik velkého slohu rozšířený po celé Moravě, a může být zapsán jen, je-li tomu skutečně tak.

(Rozh. ze dne 13. září 1921, R II 362/21.)

Žádost, by do rejstříku byla zapsána firma: »obchodní (obuvní) dům Moravia«, byla soudy všech tří stolic zamítnuta, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Poněvadž účelem firemní povinnosti jest ochrana obecnstva před klamáním nepravdivým nebo přehnaným zněním firmy, má osobní firma majitele obchodu obsahovati jméno jeho a vyloučeny jsou takové dodatky, které by mohly zněním svým obecnstvo uvést v omyl o rozsáhlosti obchodu, a identitě obchodníka. Firma nesmí obsahovati nic nepravdivého ani po stránce osobní ani po stránce věcné. Zákonně odůvodnění plyne z předpisu o tvoření firem (ze zásady čl. 16 odstavce druhý obch. zák., podle kterého nesmí firma kupce jednotlivce obsahovati dodatek, naznačující společenský poměr). Znění firmy, o niž tuto jde, tak, jak žadatel navrhoval a jehož zápis byl nižšími soudy zamítnut, nutno vřaditi mezi pojmenování přehnaná a spočívá upřílišněnost jeho v slovech: »obuvní dům Moravia«, které znamenají, že jde o podnik ve velkém slohu prováděný (obuvní dům) a po celé Moravě rozšířený (»Moravia«). Takovým podnikem však, jak již z výše výdělkové daně a zprávy obchodní a živnostenské komory vidno, obchod žadatelův není. A ani předmět obchodu není vzácným, ojedinělým, naopak firma má v tom směru co činiti se značnou konkurencí. Na překážku zápisu jest také do znění firmy navrhované slovo »Moravia« proto, že označení »Moravia«, jak sám žadatel uvádí, již i jiným firmám povoleno bylo a byla by tu možnost záměny pro letmo jen se orientující obecnstvo na př. s akcionářskou společností: Brünner Schuhfabrik Aktien Gesellschaft, která má zaregistrovanou ochrannou známku »Moravia, obuv moravského průmyslu«. Správně tedy oba nižší soudy označení Obuvní dům »Moravia« do rejstříku zapsati odmítly. Není opodstatněno tvrzení žadatelovo, že první soud proti označení